



Beslutad av: Kommunstyrelsen

Dokumenttyp: Riktlinjer

Diarienummer: KS 2026/1183

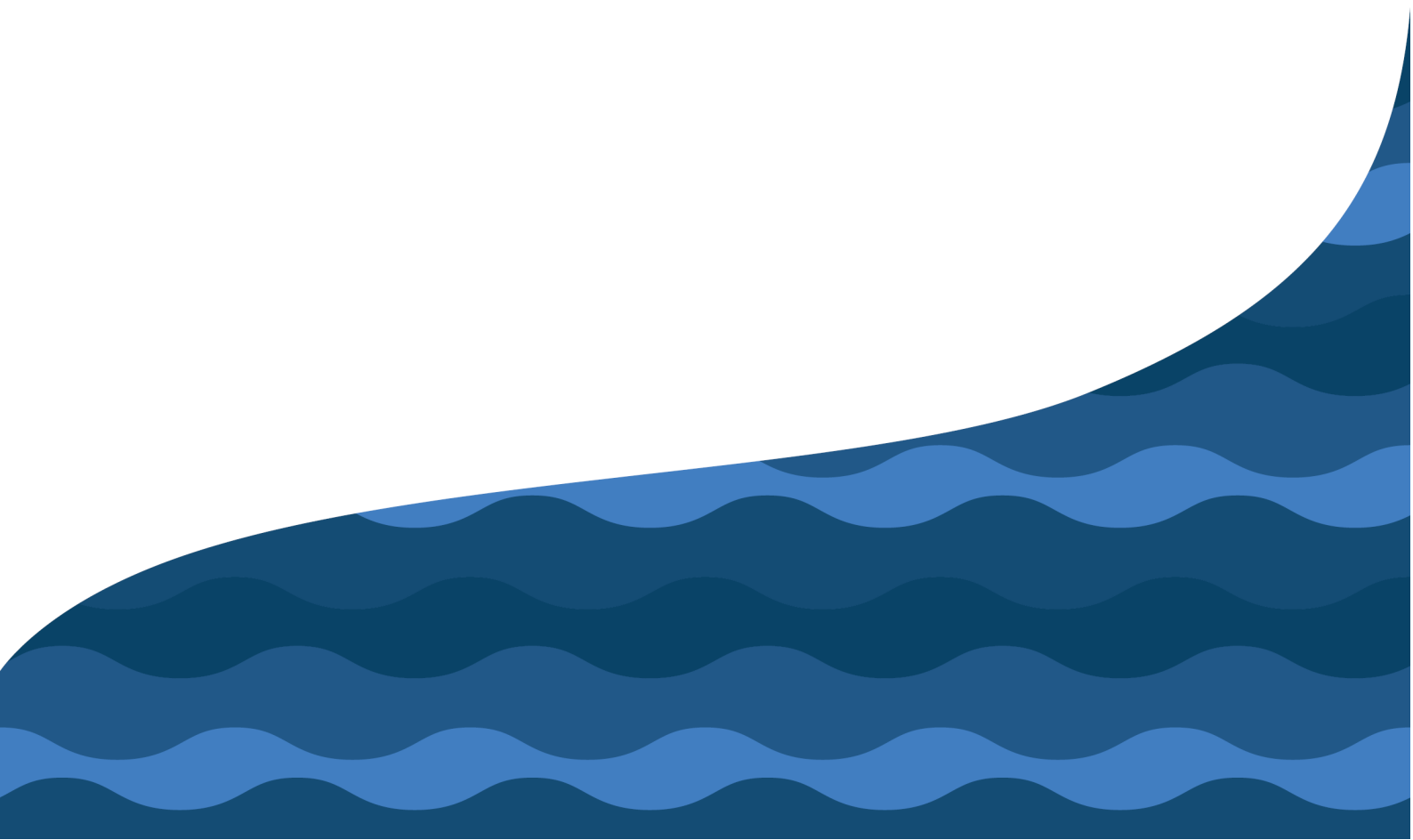
Antagna: KS § 243, 2026-09-15

Gäller från: 2026-09-16

Reviderad:

Gäller för: Samtliga nämnder

Riktlinjer för kommunens stiftelseförvaltning





Inledning

En stiftelse är en egen juridisk person och förvaltas antingen av en styrelse (egen förvaltning) eller av en förvaltare (anknuten förvaltning). Karlshamns kommun är förvaltare åt ett antal stiftelser, det föreligger således anknuten förvaltning.

Avgränsning

Denna riktlinje avgränsar sig till att omfatta de stiftelser som förvaltas av Karlshamns kommun. Den omfattar inte stiftelser där kommunen endast utser ledamöter. De delar i riktlinjen som berör ekonomisk förvaltning och placeringsföreskrifter utgår från den av kommunfullmäktige fastställda policyn för god ekonomisk hushållning.

Stiftelseförordnandet

En stiftelse bildas genom att egendom enligt förordnande av en eller flera stiftare avskiljs för att varaktigt förvaltas som en självständig förmögenhet för ett bestämt ändamål. Stiftelsens egendom ska anses vara avskild när den har tagits om hand av någon som har åtagit sig att förvalta den i enlighet med stiftelseförordnandet.

Stiftelseförordnandet, viljeförklaringen, ska vara skriftligt och undertecknat av stiftaren/stiftarna. Av förordnandet ska framgå - direkt eller indirekt - stiftelsens ändamål och vilken egendom som tillskjuts. En fullständig ändamålsbestämning innefattar:

- syfte - inom vilket område stiftelsen ska verka eller vad den ska verka för.
- verksamhetsföremål - hur stiftelsen ska främja sitt ändamål.
- destinatärskrets - vilka som ska få ta del av förmåner/utdelningar från stiftelsen.

Om en stiftelses syfte är att tillgodose ändamål som inte ligger inom kommunens kompetensområde, bör kommunen avstå från att åta sig förvaltningsuppdrag. Kommunen bör vidare avstå från förvaltningsuppdrag där stiftelsekapitalet understiger en summa som motsvarar 30 prisbasbelopp.

Bestämmelserna i stiftelselagen (1994:1220), SL, tillämpas vid kommunens förvaltning av stiftelser. För äldre stiftelser gäller stiftelselagen med de begränsningar som följer av lag (1994:1221) om införande av stiftelselagen.

En äldre stiftelse anses ha anknuten förvaltning om kommunen svarade för frågor om placeringen av stiftelsen när SL trädde i kraft.

Ansvarsfördelningen mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Den juridiska personen är förvaltare, i en kommun är det ytterst kommunfullmäktige. I praktiken är det dock kommunstyrelsen som är förvaltarens högsta verkställande organ. Det innebär att det är kommunstyrelsen som förvaltar de stiftelser som kommunen åtagit sig att



vara förvaltare för.¹ Andra nämnder är inte självständiga juridiska personer och kan därför inte vara förvaltare i juridisk mening. Däremot kan en sådan nämnd sköta särskilda förvaltningsuppgifter på uppdrag av kommunstyrelsen eller i enlighet med föreskrifter i stiftelseförordnandet, till exempel administrera, besluta om och verkställa utdelning.

Kommunfullmäktige fattar beslut om

- åtagande av förvaltning av ny stiftelse
- att avstå från förvaltningsåtagande
- att i förekommande fall utse beslutande organ, företrädesvis kommittéer eller nämnd, som ska fatta beslut om utdelningar för stiftelserna
- att utse revisor att granska stiftelserna

Kommunstyrelsen fattar beslut om

- årsredovisning alternativt räkenskapssammanställning,
- ansökan om ändring, upphävande eller i särskilt fall åsidosättande av stiftelseförordnandet exempelvis via permutation,
- ansökan om tillstånd att förbruka en stiftelses tillgångar,
- fysiska personer som har behörighet att företräda stiftelsen och teckna dess firma,
- andra ärenden rörande stiftelserna som är av vikt.

Kommunstyrelsen har det yttersta ansvaret för att

- föreskrifterna i stiftelseförordnandena följs,
- stiftelselagen och annan relevant lagstiftning följs,
- stiftelserna fullgör sin bokförings- och årsredovisningsskyldighet, eller när så är aktuellt, sin skyldighet att föra räkenskaper,
- stiftelseförordnandet och andra handlingar avseende stiftelserna förvaras på ett ordnat och säkert sätt,

Kommunstyrelsens ansvar innebär att

- kommunstyrelsen företräder stiftelserna, även om stiftaren har föreskrivit något annat i förordandet,
- svara för att stiftelsernas tillgångar används på föreskrivet sätt,
- säkerställa att beslutanderätt som enligt stiftelseförordnandet ska vidtas av annat särskilt utpekat organ, till exempel att en nämnd ska fatta beslut om förmåner/utdelningar, sker på korrekt sätt.

Organisation och ansvar

Ansvaret för vissa förvaltningsuppgifter rörande stiftelserna är fördelade enligt nedan.

¹ Prop. 1993/94:9 s. 117.



Organ med ansvar för utdelning

Organ, företrädesvis kommitté eller nämnd, med ansvar för utdelning ansvarar för att:

- utdelning från stiftelser sker utifrån stiftelsernas stadgar i enlighet med stiftelselagen, dessa riktlinjer samt tillhörande rutiner,
- protokoll förs över vilka beslut som fattas samt förser ansvarig för arkivering med handlingar.

Ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningen ansvarar för att:

- löpande redovisning, bokslut, årsredovisning och sammanställning av räkenskaper, deklARATIONER med mera upprättas,
- stiftelsernas förmögenhet är placerad på ett godtagbart sätt d.v.s. i enlighet med gällande styrdokument samt att det har gjorts en lämplig avvägning mellan risk, förväntad värdestegring och direktavkastning,
- lämna uppgift om utdelningsbara medel för året till organ med ansvar för utdelning,
- administrera och verkställa utdelning,
- vid behov initiera upplösning av stiftelse och/eller permutation,
- tillse att revisor finns upphandlad,
- löpande registrera och uppdatera informationen i stiftelseregistret och säkerställa att korrekt information är registrerad,
- tillse att protokoll och andra handlingar hålls ordnade och förvaras på ett säkert sätt.

Kostnader för administration

Kommunen ska enligt självkostnadsprincipen fakturera stiftelserna för tjänster, administration och andra insatser som utförs av kommunen på uppdrag av eller till förmån för stiftelserna. Ersättningen ska motsvara kommunens faktiska kostnader och baseras på:

- Nedlagd arbetstid för berörda medarbetare, beräknad enligt vid varje tidpunkt gällande intern timkostnad, samt
- Direkta utlägg och övriga kostnader som uppkommer i samband med uppdragets utförande.

Fakturering ska ske löpande eller minst en gång per år i december och underlag ska kunna styrkas genom tidsredovisning och dokumenterade kostnader.

Protokoll och andra handlingar

Protokoll ska föras över beslut som kommunstyrelsen tar rörande stiftelsen. Om det framgår av stiftelseförordnandet hur protokoll ska föras ska dessa anvisningar följas. Av lagtext finns ingen skyldighet att upprätta fristående protokoll för kommunstyrelsen. Protokollet ska skrivas under av den som har fört protokollet och justeras av ordföranden, 2 kap. 20 § SL.

Beslut om utdelning som fattas av annan än kommunstyrelsen ska också protokollföras eller dokumenteras som ett delegationsbeslut, om det sker genom delegation från

kommunstyrelsen eller ansvarig nämnd. Protokollen ska undertecknas av den som har varit protokollförare, ordförande och utsedd justerare. Protokollet ska vara ett beslutsprotokoll. Det ska innehålla vilka beslut som fattats, vilka ledamöter som har varit närvarande, om organet varit beslutsför, och om någon ledamot på grund av jäv inte har deltagit i ett visst beslut samt om någon ledamot reserverat sig mot beslutet. Besluten är inte offentliga.

Protokoll och andra handlingar som rör stiftelserna ska hållas ordnade och förvaras på ett säkert sätt. Ett lämpligt sätt att ordna handlingarna är att ha en akt för respektive stiftelse för att hålla stiftelserna separerade.²

Jäv

I 2 kap. 21 § SL anges bestämmelsen om jäv för förvaltare och för de fysiska personer som företräder förvaltaren. Kommunen kan till exempel inte köpa en fastighet av stiftelsen utan att det föreligger en jävssituation. Vid en sådan jävssituation kan dock tillsynsmyndigheten utse en god man att företräda stiftelsen. Vidare kan det finnas situationer där SL:s bestämmelse om jäv inte är tillämplig, men där det ändå finns risk för att opartiskheten rubbas, då bör en försiktighetsprincip iakttas. Utöver jävsbestämmelsen gäller för beslutsfattare hos förvaltaren även kommunallagens bestämmelser om jäv.³

Firmateckning

Kommunstyrelsen har rätt att bemyndiga någon eller några fysiska personer att företräda stiftelsen och teckna dess firma, 2 kap. 23 § SL.

Ekonomisk förvaltning

Då kommunstyrelsen företräder både samförvaltningen och stiftelserna finns inga avtal upprättade som reglerar förhållandet däremellan utan det är dessa riktlinjer som reglerar vad som gäller.

Bokföringsskyldighet

Samtliga stiftelser som Karlshamns kommun är förvaltare åt ska upprätta årsredovisning.

Placeringsföreskrifter

Inledning

Syftet med föreskrifterna är att ange förvaltningsprinciper och placeringsregler för stiftelser där Karlshamn Kommun utgör förvaltare.

^{2 2} Birath, Hallgren, Lampa, Lundberg och Sethzman, *Det mesta om stiftelser i teori och praktik*, s. 95–96, Kommentus, 2001.

³ Birath, Hallgren, Lampa, Lundberg och Sethzman, *Det mesta om stiftelser i teori och praktik*, s. 92–93, Kommentus, 2001.



Inriktningen med förvaltningen är att uppnå en acceptabel avkastning med hänsyn till den risknivå som ska föreligga vid denna typ av stiftelseförvaltning. Placeringsinriktningen ska syfta till att gynna en långsiktig real tillväxt av kapitalet samt möjliggöra en jämn utdelningsnivå till destinatärskretsen.

Hållbarhet och etik

Direkta placeringar får inte ske i företag som bedriver sin verksamhet i strid med svensk eller internationell rätt, väletablerade internationella normer såsom FN:s konvention om mänskliga rättigheter, FN:s barnkonvention, ILO:s kärnkonventioner, FN Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag samt internationella miljökonventioner. Direkta placeringar ska vidare undvikas i företag vars omsättning till större andel än 5 procent består av tillverkning eller försäljning av kontroversiella vapen (såsom kärnvapen, klustervapen och kemiska vapen), pornografi, alkohol, tobak och företag som utvinner fossila bränslen (såsom kol, olja eller gas). Dessa instruktioner ska gälla vid förvaltning av direktplaceringar i värdepapper.

Vid indirekta placeringar gäller att dessa instruktioner så långt det är möjligt tillämpas i så stor del av de underliggande placeringarna som möjligt. Om en placering skulle ha innehav av tillgångar som strider mot instruktionerna ska dessa innehav avyttras så snart som möjligt.

Tillgångsallokering och tillåtna placeringsprodukter

Den allmänna inriktningen i portföljen är att stiftelsens medel ska placeras med god spridning med avseende på tillgångsslag, region och land, bransch, företag/emittent, ratingnivå, förfallodatum och duration. Tillgångsfördelningen nedan förväntas skapa en långsiktig årlig värdeökning enligt målsättningen.

Tillgångsallokering				
Tillgångsslag	Anmärkning	Min	Norm	Max
Aktier	Vid placeringar i utomnordiska bolag ska dessa ske via investeringsfonder eller diskretionär förvaltning	0%	60%	80%
Räntor	Genomsnittlig rating om lägst BBB- enligt S&P Global Ratings eller Baa3 enligt Moody's	0%	40%	100%
Alternativa	Endast placeringsprodukter med låg samvariation med övriga tillgångsslag	0%	0%	20%

Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel, vad gäller aktier, får placeras i enskilda svenska aktier, värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU med åtminstone månatlig värdering för att säkerställa likviditet.



Portföljens medel, vad gäller räntebärande värdepapper, får placeras i direktägda räntebärande instrument, värdepappersfonder registrerade hos Finansinspektionen eller motsvarande organ inom EU bestående av räntebärande värdepapper med god kreditvärdighet och riskspridning. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel.

Derivatinstrument är tillåtet inom fondinvesteringar i enlighet med deras respektive fondbestämmelser samt i det fall det finns en direkt rådgivning med beslut som tas löpande hos respektive stiftelse.

Samförvaltning

För att uppnå en effektiv kapitalförvaltning kan stiftelsernas förmögenhet förvaltas i en samförvaltning om det anses lämpligt, 2 kap. 5 § SL. Det innebär att stiftelsers förmögenhet placeras i en gemensam kapitalförvaltning och att en fördelning utifrån andelstal sker vid årets slut. Även gemensamma kostnader fördelas enligt andelstal.

Om stiftaren föreskrivet att egendomen inte får sammanblandas utgör det ett hinder mot samförvaltning, hinder kan även föreligga om stiftaren förordnat hur egendomen ska vara placerad.

Förmögenhetsberäkning och andelstal

I samband med årsbokslut görs en beräkning av andelsvärdet. Andelsvärdet beräknas som marknadsvärdet på samtliga poster i samförvaltningen, det vill säga tillgångar minus skulder och det utdelningsbara egna kapitalet, dividerat med antalet andelar. Beräkningen ger ett värde per andel. Andelstalen är en fördelningsnyckel som gör det möjligt att urskilja den enskilda stiftelsens andel av samförvaltningen. Andelstalen förändras när bundet kapital tillförs eller tas ur förvaltningen. Kommunstyrelsen fastställer i samband med beslut om årsredovisning andelstal för kommande år.

Hantering av kapitalförändringar

Vid inträde placeras medlen utanför samförvaltningen och genererar egen avkastning fram till årsbokslutstillfället och ges tillträde till samförvaltningen i samband med årsskiftet. Den nya stiftelsen ges andelar baserat på hur mycket kapital den tillför i förhållande till värdet på de befintliga andelarna.

Kapitalisering ska ses som ett kapitaltillskott per den 31 december. Kapitaliseringen genererar nya andelar med motsvarande kapitaliserat belopp i förhållande till det framräknade värdet per andel.

Vid utträde minskas andelarna med den utträdande stiftelsens andelar och om inget annat beslutas innebär det att återstående medel fördelas proportionellt till de andra stiftelserna (genom att det totala antalet andelar har minskats).



Skattskyldighet

En stiftelses skattskyldighet ska bedömas utifrån sina egna förutsättningar och oaktat vem som förvaltar stiftelsen.

En stiftelse som förvaltas av en kommun kan anses ha inskränkt skattskyldighet med hänsyn till bestämmelserna i 7 kap. 3–7 §§ inkomstskattelagen (1999:1229), IL.

Av rättspraxis följer att stiftelser kan befrias från skattskyldighet om de förvaltas av en skattebefriad juridisk person (såsom en kommun) och har till uppgift att främja eller stödja sådan verksamhet som bedrivs av förvaltaren. Ett ytterligare krav är att ändamålet sammanfaller med det ändamål som förvaltaren har. Om stiftelseförordnandet anger ett ändamål som ligger helt vid sidan av förvaltarens åligganden eller frivilliga åtaganden, uppstår ett rättssubjekt, som ska bedömas enligt allmänna regler för stiftelser.

Förutsättningarna för inskränkt skattskyldighet är enligt 7 kap. 3 § IL:

- Ändamålskravet
 - Allmännyttigt ändamål. Stiftelsen ska ha ett eller flera allmännyttiga ändamål som främjar till exempel social hjälpverksamhet, idrott, kultur, miljövård eller utbildning
 - Främja ändamålet. Stiftelsen ska faktiskt främja dessa ändamål direkt eller indirekt.
 - Destinatärskravet. Stiftelsens ändamål får inte begränsas till vissa familjer eller bestämda personer.
- Verksamhetskravet
 - Den verksamhet som bedrivs under beskattningsåret uteslutande eller så gott som uteslutande ska främja stiftelsens ändamål (90–95 % enligt Skatteverkets bedömning). Hänsyn får tas till föregående beskattningsår samt det närmast följande beskattningsåret vid bedömningen.
- Fullföljdskravet
 - Stiftelsen ska under beskattningsåret använda sina intäkter för ett eller flera ändamål enligt ändamålskravet (75–80 % enligt Skatteverkets bedömning). Intäkterna ska minskas med kostnader för att förvärva eller bibehålla dessa intäkter. Hänsyn får tas till om kravet har uppfyllts åtminstone under en period av upp till fem beskattningsår (inkluderat aktuellt beskattningsår) samt förutsättningarna för att det kommer att uppfyllas under det närmast följande beskattningsåret.

Revision

Samtliga stiftelser ska granskas av auktoriserad revisor oaktat om stiftelsen är skyldig att upprätta årsredovisning eller inte. Till revisor får utses revisionsbolag med huvudansvarig revisor. Det är kommunfullmäktige som utser revisor.



Undertecknande av årsredovisning

Stiftelsens årsredovisning ska undertecknas av kommunstyrelsen, 2 kap. 7 § årsredovisningslagen (1995:1554).

Stiftelsens upphörande

För att ändra, upphäva eller åsidosätta föreskrifter i en stiftelses stiftelseförordnande krävs tillstånd från Kammarkollegiet genom permutation. En stiftelses ändamål kan aldrig ändras utan tillstånd från Kammarkollegiet.

För stiftelser som bildades för mer än tjugo år sedan kan tillsynsmyndigheten under vissa förutsättningar dock ge tillstånd att upplösa stiftelsen genom att den förbrukar tillgångarna, 6 kap. 5 § SL. När tillgångarna har förbrukats är stiftelsen upplöst, 7 kap. 18 § SL.

Anmälan om avregistrering av stiftelse ska ske till tillsynsmyndigheten när en stiftelse har upplösts. Anmälan ska göras av behörig företrädare för stiftelsen.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för de stiftelser som Karlshamns kommun förvaltar. Alla stiftelser som kommunen förvaltar ska vara registrerade i stiftelseregistret och ändringar ska anmälas löpande till Länsstyrelsen.